

1 Schilderij 'Cola bij oma' van Judith van Bilderbeek 2 Schilderij 'Superman' van Judith van Bilderbeek. Foto: Steven Witkam 3 Judith van Bilderbeek. Foto: Mirjam Somers

INZOOMEN *met een kwast*

GOED KIJKEN IS EEN BEETJE ANDERS KIJKEN DAN GEWOON

'Ken je dat? Je logeert ergens, maar je hebt het toch niet helemaal naar je zin. Je vraagt of er een lichtje aan mag.' Situaties als deze vangt Judith van Bilderbeek in haar schilderijen. Ze komt heel dichtbij. Mensen zie je niet. Maar je voelt ze wel. Kunstgebouw ontwikkelde rond het werk van Judith het project *Inzoomen met een kwast* voor groep 3 en 4.

AUTEUR: ANNEMARIE HOGERVORST // PO 6

Op verzoek van Kunstgebouw maakte Judith van Bilderbeek vijf schilderijen. Deze reizen op dit moment langs scholen in Zuid-Holland die deelnemen aan het programma *Kijk|Kunst*. Het werk dat

Judith voor dit project gemaakt heeft, wijkt iets af van haar vrije werk. 'Ik heb het verhalender gemaakt, zodat de kinderen zich beter kunnen inleven. Mijn gewone werk is leger.'

Inspiratie haalde Judith uit haar eigen kindertijd. 'Ik was zelf heel dromerig.' Er ligt een brief met een hartje op de deurmat, voor het autoraam wiebelt Donald Duck aan de achteruitkijkspiegel, in de vensterbank wandelt een grote dino en op het gebloemde tafelkleed staat een flesje cola. 'Oma verwent je altijd. Bij haar thuis krijg je cola. Een flesje cola is niet saai, omdat je er zo van genoten hebt. En het gebloemde tafelkleed is ook niet saai, omdat je altijd met je ogen de lijntjes van het patroon volgt.' De sfeer van de schilderijen licht Judith zelf toe in een filmpje dat bij haar thuis en in haar atelier gemaakt is. In dat filmpje zien we ook dat het colaflesje eerst een theepot was. Tussen het schilderen door heeft Judith namelijk foto's van

FILMPJE: OP BEZOEK BIJ DE KUNSTENAAR

Bij het lesmateriaal van *Inzoomen met een kwast* hoort een filmpje van een bezoek aan Judith. In het filmpje zie je onder meer hoe een schilderij ontstaat. Op tafel bij oma stond eerst een theepot, maar het werd uiteindelijk een flesje cola. Tijdens het filmen maakte Judith spontaan een liedje over haar schilderijen. Dit liedje is als soundtrack gebruikt. Ook los van dit project is het inspirerend om met leerlingen dit filmpje te bekijken: www.vimeo.com/kunstgebouw/inzoomen. Kunstgebouw maakt vaker dergelijke filmpjes. Hier vind je ze allemaal op een rij: www.vimeo.com/channels/opbezoekbijkunstenaar.

Foto's: Wilma Kuil

haar schilderijen gemaakt. 'Vanuit een idee werken is een goed begin, maar je moet het ook weer los kunnen laten. Je laten verrassen door wat er per ongeluk ontstaat en je door het proces zelf laten verleiden.'

LEREN KIJKEN

Doel van het project is om kinderen te leren kijken naar kunst en om hun verbeelding te gebruiken. Iedere leerling ontvangt een kartonnen kadertje om doorheen te kijken en zich zo te concentreren op een detail. 'Kinderen tekenen vaak op de rand van het papier. Maar kijk eens: de grond raakt de lucht. En op de achtergrond is ook iets. Door te kaderen, in te zoomen, gaan ze anders kijken.' Toen Judith zelf op de basisschool zat, had ze een echte tekenmeester, een zangjuf en een leraar handarbeid. 'Ik kom nog uit de goeie tijd!' Aandacht voor cultuureducatie vindt ze belangrijk. 'Je leert anders denken. Als de gootsteen kapot is en je bent creatief, dan ga je zelf een oplossing zoeken. Of bij problemen in een relatie. Je denkt bijvoorbeeld: Misschien kan ik zelf iets anders doen om beter begrepen te worden.' Wat wil zij de kinderen meegeven? 'Dat ze gewoon plezier hebben. Als ze het stom vinden, vind ik het ook goed. Als ze maar iets vinden.'

INGEZOOMD

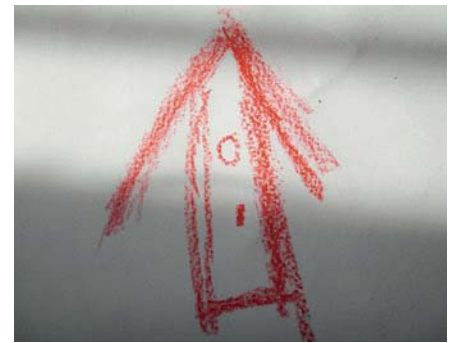
Van het atelier van Judith in het drukke centrum van Den Haag naar basisschool *De Polsstok* in het landelijke Berkenwoude. De leerlingen van groep 3, 4 én 5 - dit is een school met in totaal 44 leerlingen - hebben een maand lang een schilderij van Judith in de klas. Het

schilderij zit in een stevige platte houten kist. Juf Wil Lieuwen: 'Ik heb de kinderen eerst gevraagd wat er in de kist zou kunnen zitten. Het lijkt wel een hele grote pizzadoos!, riep er eentje. Is dat handig een pizza in een houten doos?, vroeg ik toen. Al redenerend bedacht een leerling dat er misschien wel een schilderij in zou kunnen zitten. Toen hebben we de kist opengemaakt.' In de kist zat het schilderij *Superman*. Je ziet het hoofdeinde van een bed met knuffels en een lampje, en een kleine Superman. 'Hij heeft geen hoofd!' Dat viel de leerlingen meteen op. We bespraken of Superman echt geen hoofd had of dat de kunstenaar het hoofd expres niet geschilderd heeft. Zo kwamen we vanzelf op het onderwerp inzoomen.'

De Polsstok geeft projectonderwijs. Voor *Inzoomen met een kwast* is vier keer 45 minuten op een vrijdagmiddag gereserveerd. Toevallig valt het goed te combineren met het geschiedenisproject *Oma's Tijd*, waar de kinderen ook mee bezig zijn. In de klas is een tentoonstelling gemaakt van voorwerpen uit oma's tijd waar de leerlingen op konden inzoomen. Wil Lieuwen laat een tekening zien van een emmer met aardappels. 'De emmer is van bovenaf getekend. Dat doet een kind niet snel uit zichzelf. Door te kijken door het kadertje heeft de leerling dit perspectief ontdekt.'

ZELF DE CAMERA ZIJN

De leukste opdracht vonden de leerlingen het cameraspel. Een leerling is de 'camera'. Met zijn ogen dicht wordt hij door het klaslokaal gestuurd door een andere leerling. Op een teken doet de

'camera' zijn ogen even open en dan weer dicht. De foto is gemaakt. Vervolgens tekent de leerling wat hij gezien heeft. De schilderles vonden de leerlingen wat lastiger. 'De opdracht was om de kleuren al schilderend te mengen. Dat hadden ze nog nooit gedaan.' We moeten vaker schilderen, is de conclusie van juf Wil. Aan de leerlingen zal het niet liggen. 'Als ze aan mij vragen 'Juf, wanneer gaan we weer verder?', dan is dat voor mij een goede indicatie voor een geslaagd project!' ❖

Annemarie Hoogervorst is projectleider communicatie en marketing bij Kunstgebouw.

CAMERASPEL

Eén van de opdrachten bij het project *Inzoomen met een kwast* is het cameraspel. Hiermee leren de leerlingen om gefocust naar voorwerpen en vormen in de omgeving te kijken.

- > Een kind is de fotograaf en een ander kind de camera.
- > De camera heeft zijn ogen dicht.
- > De fotograaf stuurt de camera voorzichtig door het klaslokaal op zoek naar iets om te fotograferen.
- > Met een knijpje in de schouder doet de camera zijn ogen open. Bij een volgend knijpje weer dicht: de foto is gemaakt.
- > Dan wisselen de leerlingen van rol.
- > Daarna ontwikkelt elke camera zijn foto, ofwel: elke leerling maakt een tekening van wat hij als camera zag.